

ger Bondestanden som en Helhed overfor Fæstegodset, i al dets Almindelighed vel heller ikke kan siges, at der egentlig er nogen stærk eller stærk juridisk Ret tilstede for de Vedkommende; men der er alligevel en Ret, som jeg, for at undgaa al Misforstaaelse, hellere vil kalde en Ret, som Staten har overfor Fæstegodset, en Ret, som den ikke hidtil har tilegnet sig eller troet at kunne benytte overfor andre Eiendoms-gjenstande. — Derefter gennemgaar den ærede Rigsdagsmand forskellige Lovbestemmelser, som efter hans Formening netop angaa Fæstegodset, og efter hans Mening altsaa saadanne Eiendomsindskrænkninger, som ikke paahviler andre Eiendoms-gjenstande, det er Forordningen af 6te Juni 1769, 21de Februar 1702 og Forordningen af 19de Marts 1790, men det er kun den Paataend, jeg skal tillade mig at fremsætte, og som jeg vil overlade det ærede Medlem for Svendborg Amts 3die Valgfreds at modbevise, at det netop er de samme Lovsteder, som han saaledes har stillet i Spidsen som angaaende Fæstegodset og ikke anvendelige paa andre Eiendoms-gjenstande, som indeholde Forbud mod Sammenlægning. Det er saa langt fra, at jeg har sammenblandet Fæstelovgivningingen med Lovgivningingen om Sammenlægning og Udstykning, at det er selve Lovgiveren, der har sammenknyttet og sammenvævet Bestemmelserne om Fæste med Bestemmelserne om Sammenlægning. Naar det er Tilfældet, kan man ikke uden videre sige, saaledes som den ærede Rigsdagsmand sagde, at jeg har gjort mig skyldig i en kolossal Uvidenhed ved at sammenblande Fæstelovgivningingen med Lovgivningingen om Sammenlægning og Udstykning. Men selv om jeg maatte have Uret, eller rettere sagt — for at lade min Person være ganske udenfor — selv om den juridiske Forfatter, som jeg ved denne Leilighed ansøgte, maatte have fuldstændig Uret, selv om man vil gaa ud fra, hvad der dog ikke er saa aldeles afgjort, at dersom disse Sager kom for Domsto-

lene, vilde Domstolene finde, at han havde set feil, vilde det paa ingen Maade være en tilfredsstillende Tilstand, som vilde fremkomme, naar disse forsvarende Indskrænkninger ere bortfaldne, som efter disse Lovforslag skulde paahvile Fæstegodset, efter at det er gaaet over til fri Eiendom; thi det kan ialtfald ikke bestrides, at selv om Lovgivningen maatte være en Hindring imod at sammenlægge i egentlig Forstand, at sammensmelte til enkelte Jordbrug, saa vil Lovgivningen ikke indeholde det mindste Forbud imod, at Kapitalister kaste sig over Bondejorden, sammenkjøbe den og lade den drive ved deres Tjenestefolk. Det kan der ikke være mindste Tvivl om, og jeg kan her fatte mig kort; thi jeg kan her henvide til en Autoritet, som vist ikke vil blive vraget af Forslagsstillerne, nemlig den ærede Rigsdagsmand for Svendborg Amts 3die Valgfreds. Dengang han tog Ordet under Behandlingen af Fæsteloven af 1861, modsatte han sig den Bestemmelse i § 1, hvorefter Fæstevangen skulde hæves efter 20 Aars Forløb, idet han mente, at naar det fandt Sted, vilde der være en let Udgang for Kapitalister til at sammenkjøbe Jord, og saaledes vilde den selvstændige Bondestand fuldstændig kunne forsvinde, og han sammenfattede sine Betragtninger i et Par Ord, som jeg med den høitærede Formands Tilladelse skal oplæse. De findes i Folkethingstidenden for 12te Sessjon Sp. 6302, hvor han siger: „Min Opfattelse er den, at dersom § 1, som den her foreligger, vedtages, saa kan en Mand eie saamange Bøndergaarde, det skal være, og drive enhver af dem for sin egen Regning, naar han sender et Par Karle og en Pige hen paa Stedet for at udføre Arbejdet og kun holder Driften adskillt fra de Gaarde, han ellers eier. Han kan altsaa drive saamange Gaarde, det skal være, gennem Tjenestefolk paa hvert enkelt Sted, og det kan han ikke, saalænge Plakaten af 1806 staar ved Magt; det er Forfælleren.“ — Ja, det er en fuldstændig rigtig Fortolkning af Lovgivningingen. Hvad den ærede Rigsdagsmand her har sagt, forholder sig fuldstændig rigtigt, forsaavidt han her siger, at en Frihed til at sammenkjøbe indtræder efter Loven 19de Februar 1861 § 1. Det maatte maasse være mig tilladt, da jeg nu har Dr-